

Seat No. : _____

AK-102

April-2016

B.A., Sem.-IV

CC-213 : Sanskrit

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચના : (1) પસંદ કરેલ વિકલ્પ ઉત્તરવહીમાં સ્પષ્ટપણે દર્શાવો.
Mention clearly the option in answer sheet you attempt.
- (2) પ્રશ્નની જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.
Figures to the right indicate marks of the questions.

1. (A) કઠોપનિષદ્ માં વર્ણવેલ યક્ષોપાખ્યાનના તત્ત્વજ્ઞાન વિશે નોંધ લખો. **10**
Write a detailed note યક્ષોપાખ્યાન on the philosophy in કઠોપનિષદ્ ।

અથવા/OR

ઈશાવાસ્યોપનિષદ્ના શાંતિપાઠમાં વ્યક્ત થતી શુભ ભાવના તમારા શબ્દોમાં વર્ણવો.

Describe in your own words the good wishes as explained in ઈશાવાસ્યોપનિષદ્ શાંતિપાઠ: ।

- (B) કોઈપણ એક મંત્રનું ભાષાંતર સહિત વિવરણ કરો. **4**

Explain any **one** verses with translation.

- (1) કુર્વન્નેવેહ કર્માણિ જિજીવિષેષ્ઠં સમા: ।
एवं त्वयि नान्ययेतोऽस्ति न कर्म लिप्यते नरे ॥
- (2) ઈશાવાસ્યમિદં સર્વં યત્ કિચ્ચ જગત્યાં જગત્ ।
तेन त्यक्तेन भुञ्जीथाः मा गृधः कस्यस्विद् धनम् ॥

2. (A) નીચેનામાંથી ગમે તે બે ઉપર નોંધ લખો : **10**

Write notes on any **two** of the following :

(1) વિદ્યા-અવિદ્યા

(2) આત્મતત્ત્વનું સ્વરૂપ

Nature of 'આત્મતત્ત્વ'

(3) उपनिषद् शब्दार्थ

Give the meaning of उपनिषद् word.

(4) तत्र को मोहः कः शोक एकत्वमनुपश्यतः । आ विधान समञ्जसो.

Explain तत्र को मोहः कः शोक एकत्वमनुपश्यतः ।

(B) कोऽपि एकं मंत्रं तु भाषांतरं सहितं विवरणं करोतः :

4

Explain any **one** verses with translation.

(1) अन्धं तमः प्रविशन्ति येऽविद्यामुपासते ।

ततो भूय इव ते तमः च उ विद्यायां रताः ॥

(2) विद्या चाविद्यां च यस्तद्वेयोमयं सह ।

अविद्याया मृत्युं तीर्त्वा विद्यायाऽमृतमश्नुते ॥

3. (A) नीचेनाभांथी गमे ते भे पर नोधं लभो :

10

Write notes on any **two** of the following :

(1) 'ईशावास्योपनिषद्' भां लकित भावना

(2) संभूति-असंभूति ।

(3) केनोपनिषद् भां उमा-हेमवती प्रसंग

(4) 'ईशावास्योपनिषद्' नो समन्वयवाद

(B) नीचेनाभांथी कोऽपि एकं मंत्रं तु भाषांतरं सहितं विवरणं करोतः :

4

Explain any **one** verses with translation.

(1) हिरण्मयेन पात्रेण सत्यस्यापिहितं मुखम् ।

तत्त्वं पूषन्नापावृणु सत्यधर्माय दृष्टये ॥

(2) अन्धं तमः प्रविशन्ति येऽसंभूतिमुपासते ।

ततो भूय इव ते य उ संभृत्यां रताः ॥

4. (A) $\sqrt{\text{कृ}}$ अने $\sqrt{\text{अस्}}$ ना विध्यर्थना परस्मैपदना रूपो ज्ञावा.

7

Write potential forms of the verb root of $\sqrt{\text{कृ}}$ and $\sqrt{\text{अस्}}$ ।

अथवा/OR

$\sqrt{\text{कृ}}$ अने $\sqrt{\text{भू}}$ ना सामान्य लविध्यकाणना परस्मैपदना रूपो ज्ञावा.

Write simple future tense forms परस्मैपद of verbs of root $\sqrt{\text{कृ}}$ and $\sqrt{\text{भू}}$ ।

(B) નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો :

7

Fill in the blanks with choosing appropriate option from the following :

- (1) ગુરુ: ઉપદેશં _____ । (કરિષ્યથ, કરિષ્યતિ)
- (2) અહમ્ અપૂર્વસૃષ્ટિ _____ । (કરવાણિ, કુરુ)
- (3) ત્વમ્ આશાવતી _____ । (ભવેયમ્, ભવેઃ)
- (4) પુત્ર: આજ્ઞાપાલક: _____ । (ભવાવ, ભવતુ)
- (5) રાજા: સુખેન _____ કરોતુ । (શાસનં, અભ્યાસ)
- (6) પર્ણાનિ શુષ્કાનિ _____ । (અસ્તિ, સન્તિ)
- (7) _____ ધીમાન્ અસિ । (ત્વમ્, વયમ્)

5. (A) નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ આપો :

8

Give the answer with choosing appropriate option.

- (1) મુખ્ય ઉપનિષદો કેટલાં છે ?
(a) 15 (b) 24 (c) 10
- (2) આજ્ઞાર્થને લકારમાં લખો.
(a) લોટ્ (b) લૃટ્ (c) લટ્
- (3) વાક્યમાં ઉદ્દેશ્ય શ્રોતા હોય ત્યારે ધાતુની જોડે કયા પુરુષના પ્રત્યયો જોડાય છે ?
(a) મધ્યમ (b) પ્રથમ (c) ઉત્તમ
- (4) કેનોપનિષદમાં અગ્નિ માટે કયો શબ્દ વપરાય છે ?
(a) જાતવેદસ (b) માતરિમ્વા (c) મધવન
- (5) પૂર્ણમાંથી પૂર્ણ લઈ લેવામાં આવે તો શું બાકી રહે છે ?
(a) પૂર્ણ (b) અપૂર્ણ (c) શૂન્ય
- (6) ઈશાવાસ્યોપનિષદમાં કેટલાં મંત્રો છે ?
(a) 18 (b) 20 (c) 108
- (7) આ ચરાચર જગત કોના દ્વારા વ્યાપ્ત છે ?
(a) મનુષ્ય (b) ઈશ્વર (c) ધરતી
- (8) પ્રશ્નોપનિષદ કયા વેદ સાથે સંકળાયેલું છે ?
(a) ઋગ્વેદ (b) અથર્વવેદ (c) સામવેદ

(B) જોડકાં જોડો :

6

Match the following :

A	B
1. ધીર:	a. વિનાશ:
2. અસંભૂતિ	b. ઉપનિષદ્
3. સ્યુ:	c. બુદ્ધિમાન:
4. વેદાંત	d. √અસ્ વિધ્યર્થ
5. લૃટ્ લકાર	e. ક્રિયાવાચી ધાતુ
6. √કૃ	f. સામાન્ય ભવિષ્યકાળ
